

УДК 311

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Затулівітер Владислав

Науковий керівник: кандидат фіз.-мат. наук, доцент Акбаш Катерина

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені
Володимира Винниченка*

Анотація. У статті визначаються основні особливості інтернаціоналізації освіти в умовах пандемії Covid-19. Проаналізовані сфери вищої освіти, які зазнали суттєвого впливу від пандемії та виклики для університетів під час пандемії. Досліджена статистика та основні проблеми організації комунікації з іноземними студентами та абітурієнтами у період пандемії. Проаналізована статистика соціальних та комунікаційних мереж, які використовуються у закладах вищої освіти для комунікації із студентами.

Ключові слова: інтернаціоналізація, пандемія Covid-19, іноземні студенти

INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION IN A PANDEMIC CONDITION

Zatuliviter Vladislav

Scientific adviser: Associate Professor Akbash Kateryna

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Abstract. The article identifies the main features of the internationalization of education in the context of the Covid-19 pandemic. Areas of higher education that have been significantly affected by the pandemic and the challenges for universities during the pandemic are analyzed. The statistics and the main problems of the organization of communication with foreign students and entrants during the pandemic are investigated. The statistics of social and communication networks used in higher education institutions for communication with students are analyzed.

Key words: internationalization, Covid-19 pandemic, foreign students

Постановка проблеми. Безпрецедентне потрясіння, з яким зіткнулася система освіти через COVID-19, вплинуло на всі світові досягнення в області науки і освіти, а сферу вищої освіти можна сміливо назвати однією з тих, на яку пандемія найбільше вплинула в глобальному масштабі. Хоча в даному

секторі виник ряд певних труднощів, які розглядаються в даній статті, освітнє співтовариство продемонструвало стійкість, підготовленість до переведення більшості процесів в онлайн режимі і заклало основу для подальшого відновлення.

COVID-19 надав вкрай негативний вплив, перш за все, на питання інтернаціоналізації університетів в області науки і освіти: різко скорочено фінансування міжнародних освітніх програм, практично припинені програми академічної мобільності студентів і науково-педагогічних кадрів, скасовані міжнародні програми обмінів студентів, поставлені на паузу проекти науково-дослідного співробітництва університетів.

Всі перераховані вище тенденції не найкращим чином позначилися на розвитку вищої школи, зокрема, освітніх програм вищої освіти. Пандемія внесла глобальні зміни в плани потенційних іноземних студентів із здобуття вищої освіти за кордоном. Багато закладів вищої освіти задумалися про віртуальну мобільність в ситуації скорочення іноземних студентів. Університети готують викладачів для роботи з іноземними студентами в цифровому середовищі, розробляючи вдосконалені стратегії віртуальної мобільності і використовуючи вже існуючі платформи. Для залучення абітурієнтів університетами проводиться велику кількість вебінарів і онлайн-ярмарок.

У даній статті аналізуються питання інтернаціоналізації вищої школи в умовах вимушеного переходу університетів на дистанційні освітні технології. Розглянуто переваги та недоліки онлайн-навчання, з яким зіткнулося все міжнародне академічне співтовариство в епоху пандемії.

Аналіз досліджень і публікацій.

Більшість держав світу зазнало шок під час пандемії COVID-19. Локдауни торкнулися всіх сфер економіки, перевернули звичний спосіб життя з ніг на голову, навчили усіх без винятку жити по-новому. Дивно те, що багато сфер особистої, громадської та професійної життя не тільки змогли встояти, а й адаптуватися до нової реальності [1].

В екстремальних умовах спрацював не тільки інстинкт самозбереження, хоча і він мав важливе значення в подоланні нових викликів. Важливим стало «колективне свідоме» і оперативність прийняття рішень.

Сферу вищої освіти сміливо можна назвати однією з тих, на яку пандемія зробила найбільший вплив в глобальному масштабі. Більш того, сфера вищої освіти стала однією з небагатьох, підготовлених до переведення більшості своїх процесів в онлайн. Хоча і тут виникли певні проблеми, які будуть розглянуті у даній статті.

Всі заходи і активності, які були зроблені світовим співтовариством (національні уряди, міжнародні організації та асоціації, самі заклади вищої освіти) для підтримки системи вищої освіти на плаву, очевидно, матимуть ефект, який ще належить оцінити. На сьогоднішній день ми можемо проаналізувати, що, як і ким було зроблено для того, щоб світ вищої освіти не став кардинально іншим і зміг зміцнитися в умовах глобальної кризи.

COVID-19 зачепив всі рівні освіти, включаючи вищу освіту.

В цілому, на міжнародному рівні в секторі вищої освіти пандемія вплинула на [2-6]:

Інтернаціоналізацію освіти: більшість закладів вищої освіти зіткнулося з питаннями організації логістики та забезпечення освітнього процесу для іноземних студентів, які залишаються на період пандемії в країні навчання та / або виїжджають додому, призупинило програми студентських і викладацьких обмінів; заклади вищої освіти зосередилися на пошуку нових форм залучення іноземних студентів і організації для них навчання; перегляд форм роботи з закордонними партнерами з розробкою та реалізацією спільних освітніх програм.

Організацію навчання: при переході закладів вищої освіти на онлайн навчання більшість університетів посилили співпрацю один з одним, національними органами управління освітою, освітніми платформами і міжнародними організаціями: організації надають одна одній методичну

підтримку щодо використання цифрових інструментів в навчанні, в безкоштовний доступ викладаються актуальні навчальні курси, на різних платформах створюються неформальні групи студентів/ викладачів/ адміністраторів закладів вищої освіти, де обговорюються актуальні проблеми онлайн навчання; істотно зросла кількість пропозицій за програмами підвищення кваліфікації різних категорій слухачів в режимі онлайн і т.д.

Фінансування: заклади вищої освіти (ЗВО) зосереджені на найбільш ефективному використанні фінансових коштів для підтримки своєї стабільної роботи, розуміючи, що найближчим часом зменшиться кількість іноземних студентів, зменшиться фінансування з боку держави, стане неможливим отримання доходів від іншої діяльності ЗВО: скоротилися доходи населення для звернення до платних освітніх послуг, багато неакадемічних організацій в період кризи призупинили замовлення на наукові розробки, в зв'язку з припиненням проведення масових заходів відсутні замовлення на оренду приміщень і т.д.

Мета статті: проаналізувати основні акценти інтернаціоналізації українських ЗВО у період пандемії COVID-19.

Виклад основного матеріалу дослідження.

З початку пандемії Covid1-9 уряди країн зіткнулися з певними викликами, що вимагають досить швидкого реагування та прийняття управлінських рішень в процесі інтернаціоналізації вищої освіти «в обхід» традиційних бюрократичних процедур [2,3]. До таких відноситься:

- Необхідність розробки законодавчих актів та посібників для організації онлайн навчання та проведення вступних чи випускних іспитів;
- Надання консультаційної та фінансової допомоги ЗВО для забезпечення онлайн навчання;
- Розробка стратегій та прийняття тактичних рішень для надання допомоги іноземним студентам, які опинилися в країні під час пандемії;

- Розробка додаткових законодавчих/нормативних актів, які дозволяють іноземним студентам виїжджати/приїжджати на навчання.
- Викликами для університетів у період та після пандемії стає скорочення академічної мобільності, ослаблення партнерств, необхідних для розвитку нових програм магістратури, нових дослідницьких проектів, у яких можуть брати участь магістрати, інші виклики [3,4,7].

На рис. 1. бачимо виклики для ЗВО під час пандемії у відсотковому співвідношенні. Дана інформація отримана із Звіту на основі опитування Міжнародної організації університетів (<https://iau-aiu.net/Covid-19-Higher-Education-challenges-and-responses>).

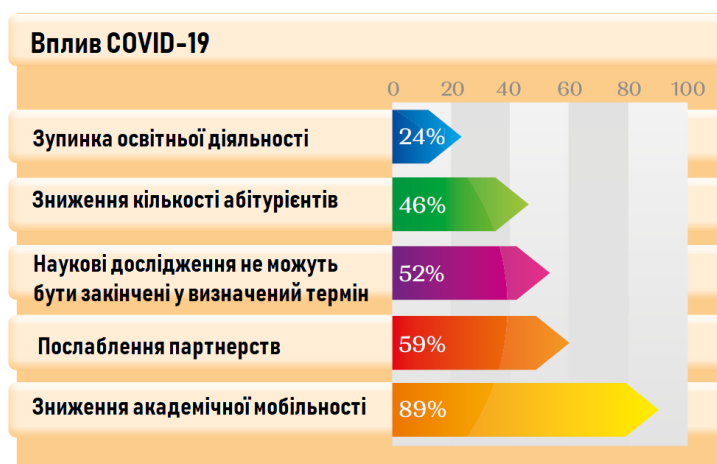

Рис. 1. Виклики для університетів під час пандемії (за даними опитування Міжнародної асоціації університетів)

Найсерйознішою проблемою ЗВО вважають скорочення фінансування у зв'язку з кризовою ситуацією, що позначиться на всіх аспектах діяльності університету.

Ще одним із викликів для університетів стала організація комунікації зі студентами [8]:

1. Комунікація з студентами, які вже навчаються;
2. Комунікація з абітурієнтами зі своєї країни;
3. Комунікація з іноземними абітурієнтами;

4. Комунікація з іноземними студентами, які вже навчаються.

Згідно з проведеними опитуваннями, як іноземні, так і студенти з країни навчання, відчувають стрес від неможливості живого спілкування з однокурсниками та професорами, тому для них важливо регулярно отримувати об'єктивну інформацію про ситуацію з коронавірусом та пов'язані з цим зміни в навчанні. 45% ректорів ЗВО, які брали участь в опитуванні Inside Higher Ed, наголосили на необхідності ефективної комунікації зі студентами та співробітниками ЗВО [9].

Згідно з дослідженням Keystoneacademic (<https://www.keystoneacademic.com/>), абітурієнти віддають перевагу різним соціальним мережам для комунікації (Рис.2).

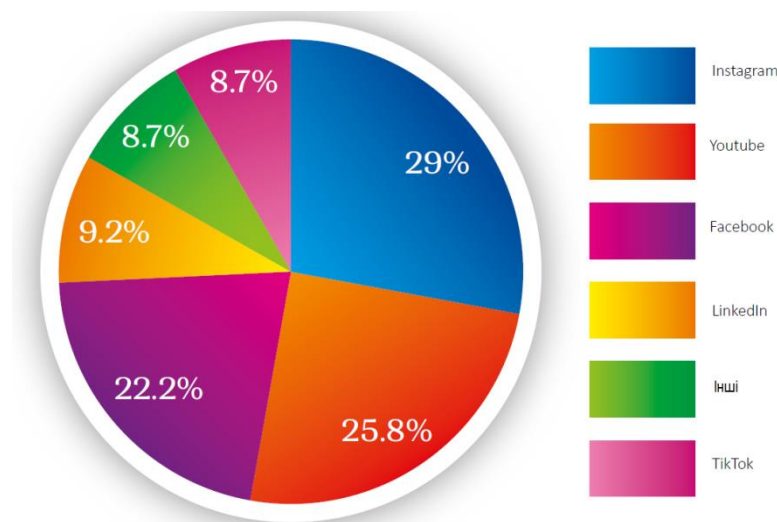

Рис. 2. Вибір соціальних мереж студентами для комунікації з ЗВО у період пандемії (за даними Keystoneacademic)

Необхідно відзначити, що найбільш тривожна ситуація складається для абітурієнтів, оскільки багато міжнародних іспитів (IELTS, GMAT, TOEFL) відкладено на невизначений термін, під час пандемії були незрозумілі процедури випускних іспитів для студентів бакалаврату та магістратури.

У зв'язку з цим університети змушені або самостійно, або, консультуючись з національними міністерствами, приймати рішення про прийом та випуск студентів.

Багато університетів продовжують терміни вступних випробувань, пом'якшують вступні вимоги. Також більшістю ЗВО реалізується можливість проведення випускних іспитів та захисту випускних робіт (проектів) онлайн.

Врахування думок іноземних студентів у період пандемії стає ключовим інструментом при плануванні нових магістерських програм. Так, проведене QS опитування показало, що іноземні студенти зацікавлені в здобутті освіти за кордоном, проте їм необхідна інформація про зміни у процедурі вступу в період пандемії.

Висновки та перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Для залучення іноземних студентів ЗВО організують велику кількість онлайн заходів, вебінарів/ярмарок для абітурієнтів. Університети наголошують на важливості використання онлайн форматів для комунікації з абітурієнтами. Очевидно, що в майбутньому ЗВО спільно з національними міністерствами освіти необхідно буде переглянути стратегії інтернаціоналізації або враховувати вже накопичений досвід розробки таких стратегій у разі їх поточної відсутності.

Особливо гостро постає питання про форми та інструменти інтернаціоналізації, які зможуть бути адекватні ситуації, що склалася. Наскільки тимчасовою виявиться дана практика доведеться дізнатися найближчим часом.

Список використаної літератури

1. Влияние пандемии COVID-19 на сектор высшего образования и магистратуру: международный, национальный и институциональный ответ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ntf.ru/sites/default/files/Vliyanie%20pandemii%20COVID-19%20na%20sektor%20vysshego%20obrazovaniya%20i%20magistraturu.pdf>
2. UNESCO (2020) COVID-19 and Higher education: today and tomorrow [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://iau-aiu.net/Covid-19-Higher-Education-challenges-and-responses>
3. EAIE (2020) Coping with COVID-19: International Higher Education in Europe [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.eaie.org/our-resources/library/publication/Research-and-trends/Coping-with-COVID-19--International-highereducation-in-Europe.html>

4. EUA (2020) The Impact of the COVID-19 crisis on university funding in Europe [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://eua.eu/resources/publications/927:the-impact-of-the-covid-19-crisis-on-university-funding-in-europe.html>
5. IAU (2020) The Impact of COVID-19 on Higher Education around the World [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://iau-aiu.net/Covid-19-Higher-Education-challenges-and-responses>
6. ИЕ (2020) COVID Effects on US Higher Education Campuses. Academic mobility to and from China. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.iie.org/COVID19-Effects-on-US-Higher-Education-Campuses>
7. Inside HE Ed (2020) Responding to the COVID Crisis: A Survey of College and University Presidents.
8. QS(2020a) The Impact of Higher Education on Global Coronavirus [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.qs.com/portfolioitems/the-impact-of-the-coronavirus-on-global-higher-education/>
9. How COVID-19 is Impacting Prospective International Students Across the Globe. QS Report. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://vtechworks.lib.vt.edu/bitstream/handle/10919/98431/IntStudentsCOV19.pdf?sequence=1&isAllowed=y>